

Hundeslædeture og hellefisk i skarp konkurrence

Af Astrid M. Z. Bonde

Marts 2015

Ilulissat er det område i Grønland der modtager flest turister om året. Folk rejser hertil for at opleve den smukke isfjord hvor der flyder kæmpe isbjerge rundt. Når man sejler med turistbåde eller med færgen kan man også opleve forskellige arter af hvaler og sæler. Et par timers sejlads fra Ilulissat har man mulighed for opleve brølene og bragene fra den gletsjer i Grønland som er den mest aktive til at kælte kæmpe stykker is (isbjerger) ud i fjorden. Ilulissat tiltrækker desuden mange kulturturister.

Ilulissat er et grønlandsk samfund der både lever af de traditionelle indtægtskilder som fangst og fiskeri, men som også i høj grad er tilpasset den moderne verden med fiskeri- og turismeindustri.

Et stærkt element i kulturen er de grønlandske hunde. De har tidligere især været uundværlige når der har skullet transporteres fisk eller kød med hundeslæder mellem fangststederne og bygderne eller til havnene for videresalg. Hundene har også været vigtige for at vedligeholde sociale bånd mellem bygderne om vinteren hvor de har fungeret som det eneste transportmiddel der kunne krydse is og sne. Selv i dag er hundene stadig en vigtig del af samfundet da hverken snescootere eller bæltetekøretøjer om vinteren helt kan afløse hundene under alle vejrforhold.

At køre på hundeslæde er en god turistoplevelse. (Foto: Emil Søgaard).

Selvom hundene har en stor kulturel værdi for befolkningen, så er der ikke så mange hunde tilbage som der har været. Hvis ikke familien bruger hundene til transport om vinteren, er de for dyre at holde. Kombinationen af moderne transportmidler og varmere temperaturer gør at der om vinteren ikke er ligeså stort behov for hundene som der tidligere var. Men turismen har hjulpet med til at mange har haft råd til at beholde deres hunde fordi de bruger dem til hundeslædeture for turister i vinterhalvåret. Dette har givet en meget fin balance mellem behovet for hunde og kuske til slæderne og transporten af fisk, og til brugen af hundene og kuskene til hundeslædeture til turister. På den måde supplerer turismen og de mere traditionelle erhverv hinanden godt.

Turisterne kommer bl.a. for at opleve nordlyset og for at prøve at køre på hundeslæde. Det er ture, der kan vare fra et par timer til flere dag, hvor gæsterne fx overnatter i fangsthytter sammen med de lokale der er på jagt eller fiskeri i området. Det er en populær mulighed for at få en indsigt i den lokale kultur og opleve naturen på helt tæt hold.

Turisterne ligger en stor sum penge for at komme på en rejse til Vestgrønland og har derfor store forventninger til oplevelsen. Det er ofte en rejse mange sparer op til over lang tid. Det er også meget almindeligt at en rejse til Grønland sker i forbindelse med en markering eller fejring af en særlig begivenhed i livet, fx en fødselsdag eller et sølvbryllup.

Hundeslædeture i Ilulissat bygger på aftaler indgået mellem kunderne (turisterne) der køber rejser af et rejseselskab, og som efterfølgende laver aftaler med lokale operatører der hyrer lokal arbejdskraft.

Når der skal fanges fisk på traditionel vis i Ilulissat, fiskes der om vinteren hellefisk gennem isen på langliner inde fra fjorden. Fiskerne drager ind til fjordområdet hvor de overnatter i fangsthytter. De fylder hundeslæderne op og kører tilbage til Ilulissat for at sælge fisken, men den indtægt det har givet at fiske hellefisk gennem isen, har ikke tidligere udkonkurreret den indtægt der kan tjenes ved at køre med turister.

Indtil i år har hellefiskeri været kvotefrit, når det blev fisket som såkaldt "olympisk fiskeri" (at der fiskes traditionelt og bæredygtigt). Fiskeriet involverer kun hundeslæder til transport af fisk til og fra isen på fjorden. Fangsten bliver transporteret over isen til Ilulissat med hundeslæde, hvorfra den bliver solgt videre. Fiskerne overnatter i fangsthytter, mens fiskeriet, hvor fiskene er store, står på.

I 2015 er der givet tilladelse til at fiskene må transporteres fra fangsthytte til Ilulissat på snescooter. Dette har gjort det muligt at transportere langt flere fisk end på hundeslæderne. Indtægten bliver derfor også langt større. I 2015 har det derfor været mere økonomisk attraktivt at fiske end at køre med turister. Derfor er mange af de hundeslædekuske, som normalt kører med turister, blevet væk fra deres aftaler for at køre med hellefisk.

I Grønland er fiskeri og jagt en utrolig stærk tradition der vinder over mange former for aftaler og normer. En adfærd som mange i Danmark har svært ved helt at forstå. Det er dilemmaer der er vigtige at kunne tage op til diskussion for at forstå og respektere hinandens kulturer og værdier.

Et eksempel på hvordan det kan gå galt er beskrevet her:

Et pensioneret ægtepar køber en rejse til Ilulissat hvor de skal opleve nordlyset og ud at køre på hundeslæde. Især hundeslædeturen har været et vigtigt element i turen og skal ske på dagen hvor manden fylder 75 år. De skal ud at køre sammen med en mindre gruppe andre gæster fra forskellige lande og rejseselskaber.

Det danske rejseselskab som ægteparret har købt turen igennem, samarbejder med en lokal operatør som arrangerer hundeslædeturene. Den lokale operatør står for at hente gæsterne og informere dem om aktiviteten. Han sørger også for at hyre de lokale hundeslædekuske og binder på den måde bånd mellem de lokale kræfter, traditioner og turismeindustrien der sender kunderne op til Grønland. Det danske ægtepar og de andre grupper der skulle køre på hundeslæde i denne og den følgende uge blev meget skuffede, for hundeslædekuskene blev væk. Der var nemlig kommet store hellefisk i fjorden, og med de nye aftaler om at benytte snescootere var der, mens der var hellefisk, langt flere penge at tjene ved at køre fisk end ved at køre med turisterne.

Dette var et klart bud på den indgåede aftale, og det var meget ærgerligt for både kunderne, rejseselskabet og den lokale operatør. Bruddet på denne form for aftaler skaber stor utryghed og skuffelse hos kunderne som hurtigt kan give en negativ omtale der kan skade hele turismen og ikke mindst det lokale samfund.

I 2015 var det altså både danske og internationale kunder der blev indirekte påvirket af ændringerne i fiskerireglerne.

Hvordan det påvirker turismen på længere sigt vides selvfølgelig ikke endnu.